

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI

Sosyal Güvenlik alanındaki ilişkileri düzenlemeyi arzu eden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti, Her iki ülkeden birinin vatandaşlarının diğer ülkenin Sosyal Güvenlik mevzuatına göre, o tarafın vatandaşları ile eşit işleme tabi tutulmaları prensibini teyit ederek, Bu prensibin; yürürlüğe konması ve bir tarafın ülkesinden diğer tarafın ülkesine giden her iki ülke vatandaşlarının, kendi ülkelerinde buldukları sırada kendi mevzuatlarına göre kazandıkları hakların korunması ve gittikleri ülkede yürürlükte bulunan mevzuatla sağlanan muadil haklardan yararlanmaları hususunda gerekli tedbirlerin alınmasını arzu ederek , aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

BÖLÜM 1 GENEL HÜKÜMLER MADDE 1

Bu Anlaşmanın uygulanmasında;

1- Vatandaş

Taraf ülkelerin Anayasasına göre vatandaş sayılan kimseyi,

2- Mevzuat

2'nci maddede belirtilen sigorta kolları ile sosyal güvenlik yardımlarına taalluk eden her iki Akit Taraf ülkesinde veya bu ülkelerin bir kısmında yürürlükte bulunan ve gelecekte yürürlüğe girecek kanun, tüzük ve yönetmelikleri,

3- Yetkili Makam

Türkiye bakımından; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı veya diğer ülke ilgili Bakanlıkları,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından; Sosyal Güvenlik işlerinden sorumlu Bakanlık veya diğer ilgili Bakanlıkları,

4- Sosyal Güvenlik Kuruluşu

2'nci maddede belirtilen mevzuatı uygulamakla görevli teşkilat veya makamları;

5- Sosyal Güvenlik Kurumu

Türkiye bakımından; Merkezi Türkiye'de bulunan yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından; Merkezi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devletinde bulunan yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunu,

6-Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumu

Sigortalının yardım isteğinde bulunduğu veya yardım istemek hakkına sahip olduğu veyahut son defa çalıştığı Taraf ülkesinde ikamet ettiği sırada bağlı olduğu veya yardım isteğinde bulunabileceği Sosyal Güvenlik Kurumunu, bu Taraf mevzuatında mercii belirtilmemişse, Yetkili Makam tarafından belirtilecek Sosyal Güvenlik Kurumunu,

7- İkamet Mahallindeki Sosyal Güvenlik Kurumu

İkamet mahalli için yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunu, bu Taraf mevzuatında böyle bir mercii belirtilmemişse, Yetkili Makam tarafından belirtilecek Sosyal Güvenlik Kurumunu,

8- Aile Fertleri

Sigortalının uygulanacak mevzuatta tarif edilen geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri,

9- Çalışma

Uygulanan mevzuata göre çalışmayı veya faaliyette bulunmayı,

10- Prim Ödeme Süresi

Prim veya kesenek ödemiş olan veya ödenmiş sayılan süreyi,

11- Muadil Süre

İkame süresi, ara verme süresi veya eklenen sürelerden, uygulanan mevzuata göre, prim ödeme süresine muadil sayılan süreleri,

12- Sigortalılık Süreleri

Türkiye bakımından; uygulanan mevzuata göre sigortalılık veya hizmet süresi olarak kabul edilen süreleri,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından; uygulanan mevzuata göre sigortalılık süresini,

13- Para Yardımı

Her türlü zam veya ilaveleriyle birlikte para yardımını,

14- Gelir veya Aylık

Her türlü zam ve ilaveleriyle birlikte gelir veya aylıkları,

15- Hak Sahipleri Akit Tarafların, bu Anlaşmanın 2'nci maddesinde sayılan mevzuatlarına göre hak sahipleri olarak tarif edilen veya kabul edilen kimseleri,

16- İşçi, Sigortalı, Çalışan, Hizmetli veya Benzerleri Akit tarafların, bu Anlaşmanın 2'nci maddesinde sayılan mevzuatlarının uygulanmasında bu şekilde tarif veya kabul edilen kimseleri, ifade eder.

MADDE 2

Bu Anlaşma, aşağıda yazılı sosyal güvenlik mevzuatı hakkında uygulanır;

1. Türkiye bakımından,

a) İşçileri (Tarım işçileri dahil) kapsayan Sosyal Sigortalar (Hastalık, Analık, İş kazaları ile Meslek Hastalıkları, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm) hakkındaki mevzuat,

b) Devlet memur ve hizmetlilerini kapsayan T.C. Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat, (Malullük, Yaşlılık ve Ölüm)

c) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar hakkındaki mevzuat, (Malullük, Yaşlılık ve Ölüm)

d) 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun Geçici 20'nci maddesine tabi sandıklarla ilgili mevzuat,

2- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından;

a) 16/76 sayılı Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası,

b) 30/1996 Sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Hizmetlerin Hesaplanması Yasası (Bu Yasanın yaş sınırlamaları ile ilgili hükümleri, akit taraflara hizmet sürelerinin bildiriminde dikkate alınmaz)

3- Bu Anlaşma, bu maddede yazılı mevzuatı değiştirecek veya tamamlayacak veya bu konuda yeniden çıkarılacak bütün mevzuat hakkında uygulanır.

MADDE 3

Bu Anlaşma, aksine hüküm yoksa, Akit Tarafların vatandaşları ile bunların geçindirmekle yükümlü olduğu ve ölümlerinde hak sahibi kimseleri hakkında da uygulanır.

MADDE 4

1- Bu Anlaşmada aksine hüküm yoksa 3'üncü maddede belirtilen kimseler, Akit Tarafların mevzuatına göre hak ve yükümlülük bakımından, eşit sayılırlar.

2- Bu Anlaşmanın 2'nci maddesinde yazılı Sosyal Güvenlik Mevzuatına göre kazanılan haklar, ilgililerin diğer Akit Taraf Ülkesinde ikamet etmesi sebebiyle durdurulamaz, kesilemez ve indirim tabi tutulamaz.

MADDE 5

Bu Anlaşmada aksine hüküm yoksa çalışanların mecburi olarak sigortaya tabi tutulmaları ve iş münasebetlerinden doğan ve işverene ait olan hak ve yükümlülükleri bakımından, işverenin ikametgâhı veya iş merkezi diğer Akit Taraf ülkesinde bulursa dahi haklarında, çalıştıkları ülkede yürürlükte bulunan mevzuat uygulanır.

MADDE 6

Akit Tarafların Yetkili Makamları aralarında anlaşmak suretiyle, 5'inci maddenin genel kuralına başka istisnalar da getirebilirler. Aynı şekilde Akit Taraflar karşılıklı mutabakat ile getirilen istisnaların, icabı halinde uygulanmamasına izin verebilirler.

Aşağıdaki hususlar 5'inci madde hükümlerine istisna teşkil eder.

1- İş merkezi Akit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir işverenin hizmetindeki kimse, geçici olarak bir işin icrası için diğer Akit Tarafın ülkesine gönderildiği takdirde, bu Taraf ülkesine vardığı tarihten başlayarak yirmi dört ay müddetle kendi ülkesinde çalışıyormuş gibi, hakkında iş merkezinin bulunduğu Akit Taraf mevzuatı uygulanır.

Çalışma süresi yirmi dört ayı aştığı takdirde; işçi, işverenin veya işveren, işçinin muvafakatini almak şartıyla, önceden istekte bulunur ve 5'inci madde hükmünü uygulamak durumunda olan diğer Akit Tarafın Yetkili Makamı buna muvafakat ederse, bu kimse hakkında iş merkezinin bulunduğu Akit Taraf mevzuatının uygulanmasına devam edilir.

2- Merkezi Akit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir nakliyat işçisi, bir işin icrası için geçici olarak diğer Akit Taraf ülkesine gönderildiği takdirde, bu işçi hakkında, işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi o Taraf mevzuatı uygulanır.

3- Merkezi, Akit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan hava nakliye işinde çalışan bir işçi, bir işin icrası için geçici olarak diğer Akit Taraf ülkesine gönderildiği takdirde, bu işçi hakkında işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi o Taraf mevzuatı uygulanır.

MADDE 7

1- Akit Taraflardan birinin limanlarından birine kayıtlı bir geminin mürettebatı hakkında o Taraf mevzuatı uygulanır.

2- Akit Taraflardan birinin limanında bir işçi, diğer Akit Tarafın limanlarından birine kayıtlı bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır veya bu işlere nezaret ederse bu işçi hakkında limanın bulunduğu ülkenin mevzuatı uygulanır.

3- Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir işçi, diğer Akit Tarafın limanlarından birine kayıtlı bir gemide, geminin sahibi olmayan ve iş merkezi işçinin ikamet ettiği ülkede bulunan bir işveren tarafından geçici olarak çalıştırıldığı takdirde, bu işçi hakkında ikametgâhının bulunduğu yer mevzuatı uygulanır.

MADDE 8

1. Akit Taraflardan birinin vatandaşı, Devlet veya Amme hizmeti görmek üzere, Kurumu tarafından, diğer Akit Taraf ülkesine gönderilirse, bu kimse hakkında vatandaşı bulunduğu Akit Taraf mevzuatı uygulanır.

2- Vatandaşlık durumları ne olursa olsun, Türkiye veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti elçilik, temsilcilik veya konsolosluklarında ve buralardaki memurların şahsi hizmetlerinde çalıştırılan işçiler hakkında, temsil edilen Devletin mevzuatı uygulanır.

3- Ancak, elçilik, temsilcilik veya konsolosluklarda veya buralardaki memurların şahsi hizmetlerinde çalıştırılan işçiler, diğer Akit Taraf vatandaşı oldukları takdirde, çalıştıkları müddetçe, vatandaşı oldukları Devletin mevzuatını tercih etme hakkına sahiptirler. Bu tercih hakkı, İdari Düzenlemede tespit edilen şartlar ve süre içinde yalnız bir defa kullanılabilir.

MADDE 9

* Madde, 08.01.1998 tarihinde imzalanan ve 01.01.2000 tarihinde yürürlüğe giren Ek Anlaşma ile yürürlükten kaldırılmıştır.

BÖLÜM II **HASTALIK VE ANALIK SİGORTALARI** **MADDE 10**

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre hastalık ve analık yardımları hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılmasının, tamamlanan belirli sigortalılık veya çalışma sürelerine bağlı olduğu hallerde, bu Akit Tarafın yetkili Kurumu diğer Akit Tarafın

mevzuatına göre tamamlanmış sigortalılık veya çalışma sürelerini kendi mevzuatına göre tamamlanmış süreler gibi dikkate alır.

MADDE 11

1. İşverenleri tarafından belli bir işin icrası için Türkiye’de çalıştırılan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sigortalısı ile yanlarında ikamet eden aile fertleri veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde çalıştırılan Türk sigortalısı ile yanlarında ikamet eden aile fertleri, geçici görevli olarak buldukları ülkede çalışmakta iken, durumları derhal (acil) tedaviyi gerektirdiği zaman iş merkezinin bulunduğu ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumları hesabına, hastalık veya analık sigortası yardımlarından, hastaneye yatırılma dahil, yararlanırlar.

2. Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı çalışan kimseler ile yanlarında ikamet eden aile fertleri turistik amaçla diğer Akit Taraf ülkesinde buldukları sırada, sağlık durumları derhal (acil) tedaviyi gerektirdiği zaman, kayıtlı buldukları Türkiye veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumlarının hesabına hastalık veya analık sigortası yardımlarından, hastaneye yatırılma dahil, yararlanırlar.

3. Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı çalışan kimseler ile yanlarında ikamet eden aile fertleri Türkiye veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumlarınca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken, ikametgahını diğer Akit Taraf ülkesine naklettiği takdirde, bu yardımlardan yararlanmaya devam ederler. Ancak, ilgili ikametgahını değiştirmeden önce Yetkili Kurumun müsaadesini almak zorundadır. Müsaade talebi, yalnız bu Kurumun bir hekimi tarafından ilgilinin sağlık durumunun ikametgahını diğer Akit Taraf ülkesine nakletmesine mani olduğu hakkında rapor verilmesi halinde ret olunur.

4. Yukarıdaki fıkralar gereğince yardıma hak kazanmış bulunan bir kimseye yapılacak sağlık yardımları, geçici olarak bulunulan yerdeki veya yeni ikamet mahallindeki Kurum tarafından özellikle sağlık yardımlarının kapsamı ve ifa şekli bakımından, bu Kurumun uyguladığı mevzuat hükümlerine uygun olarak sağlanır. Ancak, yardımların süresi yetkili Akit Tarafın mevzuatında öngörülen süredir.

5. Bu maddenin 1, 2 ve 3’üncü fıkralarında bahsolunan hallerde; protez, araç ve gereçlerin ve önemli sağlık yardımlarının sağlanması, mutlak olarak acil olan haller dışında, Yetkili Kurumun müsaade vermesi şartına bağlıdır.

6. Bu maddenin 1, 2 ve 3’üncü fıkralarında öngörülen hallerde;

Sağlık yardımları (Tedavi), ilgilinin yeni ikamet ettiği veya geçici olarak bulunduğu memleketin Kurumu tarafından, bu yardımların kapsam ve ifa şekilleri hakkında bu memlekette cari olan mevzuata göre sağlanır.

Para yardımlarının (günlük ödenekler) ödenmesi, ilgilinin kayıtlı bulunduğu Kurumca sağlanır.

7. Bu maddenin 1, 2 ve 3’üncü fıkralarında öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı, ilgilinin kayıtlı bulunduğu Kurumca karşılanır. Sağlık Yardımları masrafları, ilgilinin kayıtlı bulunduğu Kurum tarafından, yeni ikametgahının bulunduğu veya geçici olarak bulunulan

ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumuna, İdari Düzenleme ile tespit edilecek şekilde fiili tutar üzerinden ödenir.

MADDE 12

1- Sigortalı bulunduğu ülke mevzuatına göre yardıma hak kazanmış olan kişinin aile fertleri, diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet ettikleri sırada da ikamet ettikleri ülkenin mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunmamak şartı ile hastalık, analık sigortasıyla sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Sözkonusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı sigortalının çalıştığı ülke mevzuatına göre; aile fertleri, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ise aile fertlerinin ikamet ettiği ülke mevzuatına göre tayin edilir.

Yardımların giderleri, sigortalının kayıtlı bulunduğu ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumuna aittir. Bu Kurum, aile fertlerinin ikamet ettiği ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumuna, İdari Düzenleme ile tespit edilecek şekilde fiili veya götürü tutar üzerinden yardım giderlerini öder.

2- Aile fertleri ikametgâhlarını Yetkili Kurumun bulunduğu ülkeye naklettiklerinde, yardımlardan, bu Akit Taraf mevzuatındaki hükümlere göre faydalanırlar. Bu hüküm, aile fertlerine ikametgâhlarını değiştirmeden önce buldukları memleketin Kurumu tarafından sağlanan yardımlardan aynı hastalık veya analık vak'ası için faydalanmaya başlamış olmaları halinde de uygulanır. Bu halde Yetkili Kurumun uyguladığı mevzuatta sağlık yardımları için azami bir süre derpiş olunmuş ise, ikametgâhın naklinden önce yardım yapılmış olan süreler dikkate alınır.

3- Bu maddenin 1'inci fıkrasında bahsolunan aile fertleri ikametgâhlarının bulunduğu ülkede kendilerinin veya başka birisinin hastalık sigortasından yararlanıyorsa, bu madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 13

Bu bölüm hükümlerinin uygulanması bir sigortalıya veya bunların aile fertlerinden birine her iki Akit Taraf mevzuatına göre analık yardımlarından faydalanma hakkını kazandırdığı takdirde, bu kişiler hakkında, gerekirse 10'uncu maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleri de nazara alınmak suretiyle, yalnız doğumun vuku bulduğu ülkede yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır.

MADDE 14

1. İki ülkede geçmiş sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle her iki Akit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan bir kimse, Ülkesinde ikamet etmekte olduğu Akit Tarafın mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazandığı ve aile fertlerine bu hakkı kazandırdığı takdirde, yardımlar, ikamet edilen Ülkenin Kurumunun yükümlülüğünde ve bu Kurumun mevzuatına göre sağlanır.

2. Akit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan bir kimse, diğer Akit Taraf Ülkesinde ikamet ettiği takdirde, aylığı ödeyen Akit Taraf mevzuatı uyarınca gerek kendisinin gerek aile fertlerinin hak kazandıkları sağlık yardımları, aylığı ödeyen Akit Taraf Yetkili Kurumunun nam ve hesabına ikamet mahallindeki Kurumca sağlanır.

Bu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, aylığı ödeyen Akit Tarafın mevzuatına göre tespit olunur. Yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli aylık almakta olan kimsenin ikamet ettiği ülke mevzuatına göre tayin edilir.

3. Her iki Akit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan kimseler ile Akit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan kimselerin ve bunların yanlarında ikamet eden aile fertlerinin diğer Akit Taraf ülkesinde geçici ikametlerinde, durumları derhal (acil) yardım yapılmasını gerektirdiği zaman, birinci halde ikamet edilen Ülkenin Yetkili Kurumu, ikinci halde aylığı ödeyen Ülkenin Yetkili Kurumu hesabına olmak kaydıyla, sağlık yardımlarından yararlanırlar.

4. 2'nci ve 3'üncü fıkralarda belirtilen sağlık yardımlarına ilişkin masraflar, Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yardımı yapan ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumuna İdari Düzenleme ile tespit edilecek usullere göre fiili bedeller üzerinden ödenir.

BÖLÜM III

CENAZE MASRAFI KARŞILIŞI

MADDE 15

1- Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse diğer Akit Taraf ülkesinde öldüğü takdirde, sigortalı olduğu Akit Taraf ülkesinde ölmüş gibi, cenaze masrafına hak kazanır.

2- Bu Anlaşmanın uygulanmasında, her iki Akit Taraf mevzuatına göre cenaze masrafı ödenmesi mümkün olan hallerde, cenaze masrafı ölüm hangi Akit Taraf ülkesinde vaki olmuş ise o Taraf mevzuatına göre ödenir.

Ölüm Akit Tarafların ülkeleri dışında vuku bulmuş ise, maktu cenaze masrafı karşılığı, ölen kimse son olarak Akit Taraflardan hangisinin mevzuatına tabi olmuş ise o Taraf mevzuatına göre ödenir.

BÖLÜM VI

İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

MADDE 16

1. Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardıma hak kazanan kimse, tedavi sırasında kanuni ikametgahını Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun muvafakati ile diğer Akit Taraf ülkesine nakletmiş olması halinde, sağlık ve para yardımlarından da yararlanır. Tıbbi bir mahzur bulunmadığı takdirde, ikametgahın nakline muvafakat edilir. Elde olmayan sebeplerden dolayı önceden alınmamış olsa dahi, muvafakat sonradan da verilebilir.

2. Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından yardıma hak kazanan kimselere, diğer Akit Taraf ülkesinde geçici ikametleri esnasında da bu yardımların yapılmasına devam edilir.

3. Protez ve diğer önemli sağlık yardımları acil olmayan hallerde ancak, Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun önceden muvafakati alınmak suretiyle yapılır.

4. Sağlık yardımları, yardıma hak kazanan kimseye ikamet mahallindeki Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı bir sigortalı gibi, bu Kurum tarafından sağlanır. Sağlık hizmetinde bulunmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumuyla sözleşme yapmış olan kimseler ve sağlık tesisleri de aynı yükümlölük altındadırlar.

MADDE 17

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımına hak kazanan bir kimseye 16'ncı maddenin (1)'inci ve (2)'nci fıkrasında belirtilen hallerde ödenecek gelir, cenaze ve maktu yardım hariç, Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun isteği üzerine ve bu Kurumun uyguladığı mevzuata göre yapılır. Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumu böyle bir istekte bulunurken yardımın miktarını ve azami yardım süresini de bildirir.

MADDE 18

16'ncı ve 17'nci maddeler uyarınca; ikamet mahallindeki Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan sağlık ve para yardımlarının Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunca, yardımcı yapan Kuruma ödenme şekli, İdari Düzenleme ile tespit edilir.

MADDE 19

Bir Akit Tarafın mevzuatına göre, bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen daimi iş göremezlik derecesinin tayininde, diğer Akit Taraf mevzuatına göre evvelce vuku bulmuş; fakat gelir bağlanması gerektirmemiş olan iş kazaları ve meslek hastalıkları, bu Akit Tarafın mevzuatına göre vuku bulmuş gibi dikkate alınır.

MADDE 20

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre gelirin sermaye olarak ödenmesinde, diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet edilmiş olması, yabancı ülkede ikamet sayılmaz.

BÖLÜM V MALÜLLÜK, YAŞLILIK VE ÖLÜM SİGORTALARI

MADDE 21

Birbirini takip eden süreler içinde veya münavebe ile her iki Akit Taraf mevzuatına tabi bulunan bir sigortalının yardım hakkının doğması, idamesi veya ihyasında her iki Akit Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir. Ancak, Akit Taraflar, aynı zamana rastlayan sürelerden yalnızca kendi ülkesinde geçen süreyi dikkate alırlar.

MADDE 22

21'inci maddede sözkonusu olan bir sigortalının veya ölümü halinde hak sahibi kimselerinin talepleri üzerine yapılacak yardımlar, aşağıda yazılı fıkralar hükümlerine göre tespit edilir.

1- Akit Taraflardan birinin Sosyal Güvenlik Kurumu kendi mevzuatına göre aylıkları tespit ederken, diğer Akit Taraf mevzuatına göre geçen ve aylığın hesaplanmasında dikkate alınması gereken sigortalılık sürelerini, bu süreler kendi mevzuatına göre geçmiş gibi dikkate alır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca bu suretle hesaplanacak nazari aylığın sigorta vak' asından önceki süre içinde, kendi mevzuatına göre, sayılması gereken sigortalılık süresinin her iki Akit Taraf mevzuatına göre dikkate alınması icap eden sigortalılık süreleri toplamına olan oranı nispetinde yardımın gerçek miktarını tespit eder. Bu suretle tespit edilen miktar, aylık olarak tahsis olunur.

2- Akit Taraflardan birinin mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresinin 360 günden az olması halinde bu taraf mevzuatına göre hiçbir yardım yapılmaz. Ancak Akit Tarafların kendi mevzuatlarına göre geçen ve bu mevzuata göre dikkate alınması gereken sigortalılık süreleri müstakil olarak yardım hakkının kazanılmasına yetiyorsa bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 23

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer Akit Tarafta geçen prim ödeme süreleri dikkate alınmaksızın aylığa hak kazanılması halinde, bu Akit Tarafın Kurumu sadece kendisi tarafından uygulanacak olan mevzuata göre aylığı bağlar.

MADDE 24

Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumlarınca, bu bölümle ilgili hususlarda, aşağıdaki hükümler uygulanır;

1- Aylığın hesaplanmasında dikkate alınacak esaslar Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tespit edilir.

2- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve aylığa hak kazanılması için dikkate alınması gereken sigortalılık süreleri Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık süreleriyle eşit muameleye tabi tutulur.

3- Türkiye'de sigortaya tabi tutulmadan önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Malullük, Yaşlılık, Ölüm Sigortalarına tabi tutulmuş bir kimse için, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sigortaya ilk girdiği tarih, Türkiye'de sigortaya ilk giriş tarihi sayılır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumlarınca bu bölümle ilgili hususlarda aşağıdaki hükümler uygulanır:

1- Aylığın hesaplanmasında dikkate alınacak esaslar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tespit edilir.

2- Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve aylığa hak kazanılması için dikkate alınması gereken sigortalılık süreleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık süreleriyle eşit muameleye tabi tutulur.

3- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sigortaya tabi tutulmasından önce, Türkiye'de Malullük, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarına tabi tutulmuş bir kimse için Türkiye'de sigortaya ilk giriş tarihi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sigortaya ilk giriş tarihi sayılır.

MADDE 25

Bu bölüm ile ilgili aylıkların hesabında Akit Taraflar, kendi mevzuatlarına göre geçen sigortalılık süresindeki kazançları dikkate alırlar.

MADDE 26

1- İsteğe bağlı sigorta hakkı, ilgili kimsenin, ülkesinde ikamet ettiği Akit Taraf mevzuatına göre ve bu ülkedeki prime esas kazançlar dikkate alınarak düzenlenir.

2- İsteğe bağlı sigortaya devam hakkının tespitinde, her iki ülkede geçen sigortalılık süreleri birlikte dikkate alınır.

BÖLÜM VI İŞSİZLİK SİGORTASI MADDE 27

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde çalışan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı işçiler, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre, işsizlik sigortası yardımlarından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olan işçilerin tabi oldukları şartlarla faydalanırlar.

BÖLÜM VII ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER MADDE 28

Bir Akit Tarafın Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer Akit Taraf Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlanmış olan tıbbi raporları ve idari nitelikteki bilgileri dikkate alır. Ancak, yetkili Kurum kendi seçeceği bir hekim marifetiyle ve kendi mevzuatında öngörülen şartlarla ilgiliyi muayene ettirmek hakkını saklı tutar.

MADDE 29

Yetkili Makamlar;

1- Bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli bütün idari hazırlıkları yaparlar;

2- Bu Anlaşmanın uygulanması maksadıyla alınan tedbirler hakkında birbirlerine bilgi verirler,

3- Bu Anlaşmanın uygulanmasında değişiklik yapabilecek mahiyetteki bütün mevzuat tadilleri hakkında birbirlerine bilgi verirler.

4- Bu anlaşmanın uygulanması için görevlendirilen İrtibat Kurumları şunlardır:

Türkiye bakımından;

a) İşçiler (tarım işçileri dahil) hakkında uygulanan sosyal güvenlik kolları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20'nci maddesinde sayılan sandıklar mevzuatı ile ilgili konular için,

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü/ANKARA

b) Devlet memur ve hizmetlilerini kapsayan T.C. Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat ile ilgili konular için,

T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü/ANKARA

c) Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Hakkındaki Sosyal Sigortalar mevzuatı ile ilgili konular için,

Bağ-Kur Genel Müdürlüğü/ANKARA

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından;

Sosyal Sigortalar Dairesi Müdürlüğü LEFKOŞA

MADDE 30

1- Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu Taraf mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgeler için tanınmış olan pul, resim ve harç muafiyeti veya indirimler, diğer Akit Taraf mevzuatının veya bu Anlaşmanın uygulanmasında düzenlenen belgelere de teşmil edilir.

2- Bu Anlaşmanın uygulanmasında düzenlenen belgelerle yazılar Konsolosluk tasdikinden muaftır.

MADDE 31

Akit Taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasında, bu Akit Tarafın bir makamına veya kurumuna belirli bir süre içinde verilmesi gerekli olan dilekçe veya bildirgeler, aynı süre içinde diğer Akit Tarafın bunlara tekabül eden bir makamına veya kurumuna verilebilir. Bu halde, başvuru makam veya kurum, bu dilekçe veya bildirgeleri geciktirmeksizin diğer

Akit Tarafın yetkili makam veya kurumuna ya doğrudan doğruya veya Akit Tarafların Yetkili Makamlarının aracılığı ile intikal ettirilir.

MADDE 32

Bu Anlaşma, kendi ülkesi dışında yabancı ülkelerde ikamet edilmiş olması halinde, ikamet mahallinin Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi veya bu Kurumun tespit edeceği bir makama müracaat mecburiyetini ortadan kaldırmaz.

MADDE 33

Akit Taraflardan birinin Sosyal Güvenlik Kurumunun kararları, diğer Akit Taraf ülkesinde oturan bir kimseye, oturduğu ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumu aracılığı ile tebliğ edilir.

MADDE 34

Bu Anlaşma hükümlerinin uygulandığı kimselere, Akit Taraflardan birinin Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan fuzuli ödeme veya verilen avans, bu Sosyal Güvenlik Kurumunun isteği üzerine ve bu Kurum hesabına diğer Akit Tarafın Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun kendi mevzuatına göre hak kazanılmış olup yapmakta bulunduğu veya sonradan yapacağı yardımlardan, mahsup edilir.

MADDE 35

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımlarının hesaplanmasında, ilgilinin diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet eden geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler de dikkate alınır.

MADDE 36

Bu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili olarak, Akit Taraflar arasında çıkacak anlaşmazlıklar, Akit Tarafların Yetkili Makamları arasında müzakere yoluyla halledilir.

MADDE 37

Akit Tarafların resmi makamları ve Sosyal Güvenlik Kurumları yekdiğerine yaptıkları bütün yardımları, bu Anlaşmanın uygulanmasında diğer Akit Tarafın resmi makamlarına ve Sosyal Güvenlik Kurumlarına da sağlarlar.

Tıbbi muayene masrafları, sağlık tesislerinde yaptırılacak müşahede masrafları ve bununla ilgili sair masraflar ve yol paraları bu işlemin yapılmasını isteyen Kurum tarafından ödenir.

MADDE 38

Bu Anlaşma, yürürlük tarihinden önce geçen sigortalılık süreleri içinde vuku bulmuş olan sigorta vak'aları için de uygulanır. Ancak önceden prim iadesi veya toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilen ve ihya edilmemiş olan haklar için bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 39

1- Bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce vuku bulmuş olan sigorta vak'aları için ödenecek gelir veya aylıklar yapılacak müracaat üzerine, müracaat tarihinden başlanarak ödenir veya yeniden tespit olunur.

2- Gelir veya aylığın 1'inci fıkraya gereğince yeniden tespitinde, ilgilinin gelir veya aylığa hak kazanmadığı anlaşıldığı veya bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önceki süreye ait olmak üzere son defa tespit edilen gelir veya aylıktan daha az gelir veya aylığa hak kazandığı tespit edildiği takdirde, daha fazla olamı tahsis olunur.

3- 1'inci fıkraya gereğince yapılacak müracaat, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılmış ise, gelir veya aylık veyahut yükseltilecek gelir veya aylık hakkı bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

BÖLÜM VIII
SON VE GEÇİCİ HÜKÜMLER
MADDE 40

Bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl için muteberdir. Her defasında bir yıllık müddetin sona ermesinden üç ay evvel Anlaşmanın yürürlükten kaldırılacağına dair yazılı ihbarda bulunulmadığı takdirde, müteakip senede de yürürlükte kalır.

MADDE 41

1- Bu Anlaşmanın yürürlükten kalkması halinde, yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar ve Anlaşmanın uygulanması dolayısıyla kazanılmış olan haklar devam eder.

2- Bu Anlaşmanın yürürlükten kalkmasından önceki süreler için ileride kazanılması muhtemel haklar kaybolmaz. Bu haklar, İlgili Sosyal Güvenlik Kurumlarının uyguladığı mevzuat ile korunur.

MADDE 42

Bu Anlaşma, onay belgelerinin Lefkoşe'de teati edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 43

Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle; Türkiye Cumhuriyeti ile Kıbrıs Türk Federe Devleti arasında 8/10/1980 ve 8/9/1983 tarihlerinde imzalanmış olan Sosyal Güvenlik Protokolü, yürürlükten kalkar.

MADDE 44

İşbu Anlaşma 9 Mart 1987 tarihinde Lefkoşe'de iki nüsha halinde Türkçe olarak düzenlenip imza edilmiştir.